

บทความเรื่อง ซีละ-ลีลัตมรดกวัฒนธรรมกีฬาแห่งอาเซียน

โดย อาจารย์นักรบ ทองแดง ประธานฝ่ายเทคนิคสมาคมกีฬาปันจักลีลัตแห่งประเทศไทย และ
หัวหน้าสำนักงานกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตยะลา

กีฬาปันจักลีลัต เป็นศิลปะการต่อสู้ของชนชาวมลายูแถบอาเซียน มีจุดเริ่มต้นมาจากประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย มีความคล้ายคลึงกับซีละพื้นบ้านซึ่งเป็นการละเล่นของพี่น้องชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และอีกหลายประเทศในอาเซียน

ซีละพื้นบ้านเป็นศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ป้องกันตัวของชนชาวมลายูในแถบอาเซียนโดยทั่วไป ต่อมาได้ประยุกต์และพัฒนาการเป็นกีฬาสากลที่เรียกกันว่า “กีฬาปันจักลีลัต” มีการแข่งขันในระดับนานาชาติหลายรายการด้วยกัน อาทิ กีฬาปันจักลีลัตนักเรียนอาเซียน กีฬาปันจักลีลัตมหาวิทยาลัยอาเซียน กีฬาปันจักลีลัตในกีฬาซีเกมส์ ในกีฬาเอเชียนเกมส์ และกีฬาปันจักลีลัตชิงแชมป์โลก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกีฬาปันจักลีลัตโอเพ่นอีกหลายรายการทั่วโลก

ซีละพื้นบ้านจังหวัดชายแดนใต้จัดว่าเป็นหนึ่งในรากเหง้าของกีฬาปันจักลีลัต และอาจกล่าวได้ว่า “ปันจักลีลัตคือกีฬาที่เป็นจิตวิญญาณของพี่น้องชาวไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้”

ในปีพุทธศักราชที่ 2530 กีฬาปันจักลีลัตถูกบรรจุให้มีแข่งขันในกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 9-20 กันยายน 2530 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศ อินโดนีเซีย และเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยส่งทีมเข้าแข่งขัน โดยส่งนักกีฬาเข้าร่วมแข่งขันจำนวน 7 รุ่น (ชาย 4 รุ่น หญิง 3 รุ่น) ในจำนวนทั้งหมดที่มีการแข่งขัน 15 รุ่น โดยนักกีฬาจากประเทศไทยได้รับรางวัล 3 เหรียญเงินด้วยกัน จากนั้นกีฬาปันจักลีลัตในประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 30 ปี มีถึง 9 นายกสมาคมฯ นับถึงปัจจุบันเข้ามาบริหารกิจการของสมาคมฯ และมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดอย่างเห็นได้ชัดในสมัยของท่านภาณุ อุทัยรัตน์ นายกสมาคมฯคนปัจจุบันโดยมี ผศ.จงรัก เขี้ยวแก้ว ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสมาคมฯ ที่สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน นักกีฬา และผู้ที่เกี่ยวข้อง นักกีฬามีทักษะการเล่นที่ดี มีผลงานในระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่องทั้งการแข่งขันประเภทการต่อสู้ และประเภทปันจักลีลา โค้ชมีประสบการณ์ มีวิสัยทัศน์ และทัศนคติ ในกีฬานี้เพิ่มมากขึ้นหลังจากที่สมาคมฯ ส่งเข้าร่วมรายการแข่งขันระดับนานาชาติแทบทุกรายการทั้งในอาเซียน เอเชีย และยุโรป สำหรับผู้ตัดสินนั้นสมาคมให้ความสำคัญด้วยการส่งเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการแข่งขันรายการนานาชาติและส่งเข้าอบรมเพิ่มวิทยฐานะ ทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ตัดสินของสหพันธ์ปันจักลีลัตนานาชาติถึง 35 คน ส่วนการบริหารจัดการด้านการจัดการ

แข่งขันนั้น สมาคมได้ผลักดันให้มีการแข่งขันในประเทศไทยหลายรายการด้วยกัน สำหรับรายการแข่งขันระดับนานาชาติ ประเทศไทยได้รับเกียรติจากสหพันธ์ปันจักสีลัตนานาชาติให้เป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาปันจักสีลัตชิงแชมป์โลกถึง 3 ครั้ง กีฬาซีเกมส์ 2 ครั้ง และกีฬามหาวิทยาลัย 1 ครั้ง และในระหว่างวันที่ 30 กันยายน – 4 ตุลาคม 2519 สมาคมกีฬาปันจักสีลัตแห่งประเทศไทยได้รับเกียรติอย่างสูงอีกครั้งจากสหพันธ์ปันจักสีลัตนานาชาติให้เป็นผู้ดำเนินงานจัดการแข่งขันกีฬาปันจักสีลัตชายหาดชิงแชมป์โลก ครั้งที่ 1 (First World Beach Pencak Silat Championship 2019) ณ หาดโลมา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดภูเก็ต. นอกจากนี้ยังการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อในวิธีการต่างๆ เพื่อให้บุคคลทั่วไป รู้ และเข้าใจในกฎ ระเบียบ การแข่งขันมากยิ่งขึ้น.

ปัจจุบันกีฬาปันจักสีลัตนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทยแทบทุกภูมิภาค สมาคมฯ ผลักดันให้มีการแข่งขันในมหกรรมกีฬาแทบทุกรายการ มีการแข่งขันในรายการต่างๆ อาทิ กีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งประเทศไทย กีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย กีฬาแห่งชาติ และกีฬาปันจักสีลัตชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยทั้งระดับยุวชน เยาวชน และประชาชน มีนักกีฬาเข้าร่วมทำการแข่งขันตั้งแต่อายุ 7 ขวบจนถึง 35 ปี ซึ่งเป็นการเล่นหรือแข่งขันตามกฎ ระเบียบ และกติกา โดยมีสมาคมกีฬาปันจักสีลัตแห่งประเทศไทยเป็นผู้กำหนด และควบคุม นักกีฬาที่ผ่านการแข่งขันตามระบบของสมาคมกีฬาปันจักสีลัตแห่งประเทศไทย จะพัฒนาการตามลำดับ จากระดับท้องถิ่นสู่ระดับภูมิภาค จากระดับภูมิภาคสู่ระดับชาติ และก้าวขึ้นเป็นนักกีฬาทีมชาติเข้าร่วมแข่งขันรายการนานาชาติในที่สุด

อีกหนึ่งที่ไม่กล่าวไม่ได้ ในความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนว่า “กีฬาปันจักสีลัตเปรียบเสมือนกับสะพานที่เชื่อมโยงระหว่างชนชาวพุทธกับมุสลิม รวมถึงการหล่อหลอมประชาชนชาวอาเซียนเข้าด้วยกัน จากพหุทางวัฒนธรรม การแสดง การละเล่นและการแข่งขัน ภายใต้คำขวัญที่ว่า “สานสายสัมพันธ์ ด้วยมรดกวัฒนธรรมกีฬา”
